

Voordracht voor de Staf Weesp Van der Does van 15 april 2024

Portefeuille Openbare Ruimte en Groen (33)
Agendapunt B2

Onderwerp

Locatie en beheer zwaluwtil

Gevraagde beslispunten

1. Instemmen met de geadviseerde locatie
2. Instemmen met medebeheer zwaluwtil door Weesp Duurzaam

Onderbouwing beslispunten

Aanleiding

Weesp Duurzaam heeft al langere tijd de wens om een zwaluwtil te plaatsen in Weesp (zie foto in de bijlage om te zien hoe zo'n zwaluwtil eruit ziet). De afgelopen tijd heb ik met Weesp Duurzaam verschillende locaties onderzocht en beoordeeld op de vraag of deze geschikt zouden kunnen zijn voor het plaatsen van de zwaluwtil. In deze memo worden twee van deze locaties toegelicht en de voor- en nadelen per locatie benoemd. Daarna volgt een advies. Ook wordt ingegaan op het beheer van de zwaluwtil.

Eisen en wensen zwaluwtil

Weesp Duurzaam heeft gesproken met een deskundige van de Vogelwerkgroep Het Gooi (VWG) over de eisen voor een nieuwe zwaluwtillocatie, zodat de zwaluwtil straks niet onbewoond is. De eisen zijn:

- Afstand huidige kolonie-locatie tot beoogde plek van de zwaluwtil: $\leq 1000\text{m}$. Dichterbij is beter. De dichtstbijzijnde kolonie zit op de Rembrandt van Rijnstraat;
- Waterrijke omgeving in verband met de aanwezigheid van voedsel;
- Vrije aanvliegruimte: liefst niet te veel bomen, huizen mag wel;
- Uitvoeren met Lokgeluid. Stroom komt van een zonnepaneeltje. Kastje moet ergens in de constructie worden geplaatst voor het geluid en moet 's winters worden verwijderd. Het lokgeluid hoeft niet storend te zijn, want dit is qua tijd en volume in te regelen. Denk bijvoorbeeld aan elk uur (behalve 's nachts) even (regelbaar) gekwetter. Het lokgeluid is volgens VWG hoorbaar tot op ongeveer 30 meter.

Daarnaast heeft Weesp Duurzaam de wens dat een goed zichtbare plek wordt gekozen, met als doel dat hiermee een duidelijke natuurvriendelijke boodschap wordt uitgedragen (bewustwording).

Praktische zaken plaatsing

Voor de plaatsing van de zwaluwtil is een budget beschikbaar van ongeveer 5.1, 2, b5.1, 2, b vanuit V& OR Groen. Uit een eerder opgevraagde offerte in 2021 bleek dat de plaatsing van de zwaluwtil ongeveer 5.1, 2, b kost.

Verder is er een omgevingsvergunning nodig voor de plaatsing van de zwaluwtil. Dit is eerder door een medewerker van de gemeente Weesp aangegeven richting Weesp Duurzaam.

Beheer zwaluwtil

Het beheer van de zwaluwtil ziet er als volgt uit:

- Zolang er een apparaatje in zit dat de lokgeluidjes voortbrengt, zal dat apparaatje (opgeladen door een zonnepaneeltje op het dak van de til) jaarlijks gedurende de winter verwijderd moeten worden;
- Jaarlijks schoonmaken;
- Eens in de paar jaar schilderen.

Stadswerken heeft aangegeven geen zwaluwtil in beheer te nemen. Zij hebben ook geen andere zwaluwtillen in de openbare ruimte in Amsterdam in beheer. Voor het beheer van de zwaluwtil zijn twee oplossingsrichtingen denkbaar:

1. Nogmaals het gesprek aangaan met Stadswerken (op opdrachtgevers/bestuurlijk niveau) met de vraag of zij de zwaluwtil toch in beheer willen nemen;
2. Een medebeheerovereenkomst tekenen met Weesp Duurzaam voor het beheer en onderhoud van de zwaluwtil. Weesp Duurzaam heeft aangegeven dat zij vrijwilligers hiervoor in kunnen zetten.

Locaties

De afgelopen tijd zijn veel locaties onderzocht samen met Weesp Duurzaam. Veel daarvan zijn ook weer afgefallen, om verschillende redenen. Hieronder benoem ik de twee laatst overgebleven locaties: 1. schans de Nieuwe Achtkant en omgeving Ossenmarkt en 2. het Weespersluispark.

LOCATIE 1: schans De Nieuwe Achtkant en omgeving Ossenmarkt

Zie op de luchtfoto in de bijlage de betreffende locatie. Dit is de voorkeurslocatie van Weesp Duurzaam, omdat de zwaluwtil dan op een zichtbare plek komt te staan.

Voordelen locatie:

- Binnen de maximale afstand tot de andere kolonie (ongeveer 750 meter)
- Waterrijke omgeving
- Beperkt aantal bomen in de omgeving (wel afhankelijk van de precieze locatie op de schans)
- Op voldoende afstand van huizen te plaatsen in verband met het lokgeluid
- Zwaluwtil staat op een goed zichtbare plek voor passanten, maar ook (afhankelijk van waar de zwaluwtil) precies komt te staan goed zichtbaar vanaf de overkant (de Hoogstraat)

Nadelen locatie:

- De monumentenadviseur heeft het volgende aangegeven: 'De schansen van Weesp liggen niet alleen in het beschermd gezicht maar zijn zelf ook rijksmonument. De zwaluwtil is nogal groot en opvallend. Dit is niet een element wat je als vanzelf sprekend zal aantreffen op een bouwwerk met een defensieve functie'. Zie in de bijlage een kaartje met het beschermd stadsgezicht.

Conclusie locatie

Deze locatie is in veel opzichten geschikt, maar alleen haalbaar als we de monumentenadviseur kunnen overtuigen dat dit de beste en meest geschikte locatie is.

Aangezien er ook andere locaties voor de zwaluwtil denkbaar zijn, hebben we mijns inziens te weinig argumenten om de zwaluwtil daar te plaatsen.

LOCATIE 2: Weespersluispark

Mijn voorstel aan Weesp Duurzaam was om een locatie voor de zwaluwtil in Weespersluis te kiezen. Deze locatie lijkt mij geschikt vanwege de kinderrijke buurt, aangezien Weesp Duurzaam het educatieve aspect van de zwaluwtil belangrijk vindt. Bij het projectteam Weespersluis heb ik advies gevraagd over locaties die volgens hen geschikt zijn voor de zwaluwtil. Zij kwamen met onderstaande locatievoorstellen:

- Gouwpark (oostzijde)
- Park aan de Muiderslotlaan (niet het gedeelte waar de tijdelijke school komt)
- Landscronerlaan
- Weespersluispark

Het Gouwpark, het park aan de Muiderslotlaan en de Landscronerlaan vallen af. Het Gouwpark valt af, omdat de afstand tot de bestaande zwaluwkolonie aan de Rembrandt van Rijnstraat te groot is. De locaties park aan de Muiderslotlaan en Landscronerlaan zijn niet geschikt, omdat de zwaluwtil dan te dicht op woningen komt te staan en het loggeluid wellicht overlast zou kunnen geven. Ook worden niet alle bewoners mogelijk even gelukkig van een grote, opvallende paal vlak voor hun deur.

Weespersluispark

Voordelen locatie:

- Binnen de maximale afstand tot de andere kolonie (ongeveer 600-700 meter)
- Waterrijke omgeving
- Op voldoende afstand van woningen te plaatsen in verband met het loggeluid
- Op voldoende afstand van bomen te plaatsen
- Zwaluwtil staat op een goed zichtbare plek voor passanten. Ook zullen er op die plek veel kinderen komen, vanwege een speeltuin in het park en de aanwezigheid van scholen en een kinderdagverblijf in de buurt. Daarmee wordt ook voldaan aan de wens van Weesp Duurzaam dat de zwaluwtil een educatief aspect moet hebben
- Zowel de GEM als projectteam Weespersluis zijn enthousiast over de zwaluwtil en willen hier graag aan meewerken

Nadelen locatie:

- Park is niet op korte termijn in beheer van de gemeente

Conclusie locatie:

Deze locatie is geschikt, omdat aan alle eisen en wensen wordt voldaan. Het park wordt na verwachting eind dit jaar en begin volgend jaar aangelegd. De plaatsing van de zwaluwtil kan tegelijkertijd plaatsvinden, dus dat betekent dat de zwaluwtil op redelijk korte termijn gerealiseerd kan worden. Enige nadeel is dat het park voorlopig nog niet in beheer van de gemeente is.

Advies

Locatiekeuze

Het advies is om te kiezen voor het plaatsen van de zwaluwtil in het Weespersluispark, omdat met deze locatie voldaan wordt aan alle eisen en wensen en de zwaluwtil op redelijk korte termijn geplaatst kan worden.

De andere locatie, schans De Nieuwe Achtkant, is veel minder kansrijk, omdat deze locatie in beschermd stadsgezicht ligt en rijksmonument is. Aangezien er ook andere locaties voor de zwaluwtil denkbaar zijn, hebben we mijns inziens te weinig argumenten om de zwaluwtil daar te plaatsen.

Beheer

Weesp Duurzaam heeft al aangegeven vrijwilligers in te kunnen zetten voor het beheer van de zwaluwtil. Aangezien de zwaluwtil hun initiatief is en het beheer van de zwaluwtil niet heel intensief is, zou het mijns inziens mooi zijn als zij de zwaluwtil ook zelf zouden kunnen beheren en onderhouden. Hiervoor zullen we dan, zoals genoemd, een medebeheerovereenkomst met hen afsluiten om afspraken te maken over het beheer en onderhoud. De gebiedsbeheerder heeft ook aangegeven dat het wat hem betreft mogelijk is om een medebeheerovereenkomst hiervoor af te sluiten met Weesp Duurzaam.

Een ander punt wat hierin meespeelt, is dat het Weespersluispark voorlopig nog niet overgedragen wordt in beheer van de gemeente. Praktisch gezien is het dan niet handig als de gemeente alleen de zwaluwtil in het park moet onderhouden en de rest van het park nog niet.

Volgende processtappen

Volgende stap is om de precieze locatie voor de zwaluwtil te bepalen. Daarna zal de buurt gelegenheid krijgen om hierop te reageren en een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Vervolgens zal er, op het moment dat zwaluwtil geplaatst kan worden, aan een aannemer opdracht gegeven worden om de zwaluwtil te plaatsen.

In het geval gekozen wordt voor de schans als locatie voor de zwaluwtil, zal er eerst een gesprek met de monumentenadviseur plaats moeten vinden, voordat de omgevingsvergunning aangevraagd kan worden.

Advies, afstemming en participatie

De locatie Weespersluispark is besproken in het Gebiedstafeloverleg van 5 oktober 2023. De schansen als locatie voor de zwaluwtil zijn dacht ik ook weleens voorbijgekomen in de Gebiedstafel, maar ik kan niet meer terugvinden wanneer dat was. Verder is afgestemd met het projectteam Weespersluis van de gemeente en het projectteam van de GEM over een locatie Weespersluispark. Zoals genoemd waren zij hier enthousiast over en willen ze hieraan meewerken.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2024-020921	Bijlage afbeeldingen behorend bij tekst.docx (msw12)
AD2024-020912	Staf Weesp Van der Does Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar of indienend raadslid (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Uitslag

A Akkoord

Locatie Weespersluispark akkoord.

Akkoord met medebeheer Weesp Duurzaam.

- Check me ^{5.1, 2, e}_{5.1, 2, e} oe dit verhoudt tot evenementen op dit terrein.
- Ook check nog me **5.1, 2, e**

Na checks terugkoppeling mailen naar ^{5.1, 2, e}

Voor aanvraag omgevingsvergunning tkn naar bestuur.
